

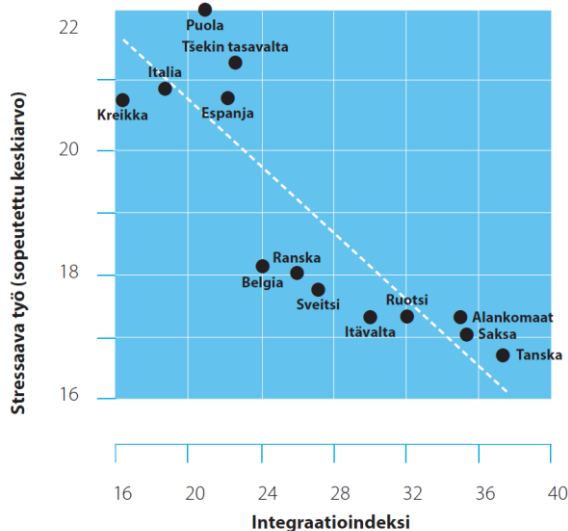
Työn laadun parannukset etenkin alemmissä ammattiryhmissä edistäisivät huomattavasti terveyttä ja tuotteliaisuutta Euroopassa

Ongelma

Työllä on keskeinen asema eurooppalaisten elämässä. Se tarjoaa tuloja, taitoja, tunnustusta ja sosiaalisen statuksen. Hyvänlaatuisen työn ja työsuhteiden edistäminen edistävät työntekijän terveyttä ja hyvinvointia, kun taas heikot työolosuhteet lisäävät sairauksia altistamalla työntekijät materiaalisille (fyysisille, kemiallisille ja biologisille) ja psykososiaalisille – stressiä aiheuttaville – tekijöille.

Tutkimus osoittaa, että stressaava työ, jossa vaatimukset ovat suuret, kontrolli vähäinen ja palkkiot alhaiset suhteessa ponnistuksiin, vaikuttaa suoraan ja kielteisesti työntekijöiden terveyteen ja tuotteliaisuuteen. On olemassa selvää näyttöä siitä, että terveydelle haitallisille olosuhteille altistumisen tiheys ja työntekijöiden sosiaalinen asema liittyvät toisiinsa kautta Euroopan: mitä alempi sosioekonominen asema on, sitä todennäköisempää on altistuminen haitallisille työolosuhteille. Näin ollen alempien ammattiryhmien edustajat ovat suuremmissa riskissä kärsiä työperäisistä sairauksista kuin ylempien ammattiryhmien edustajat (2).

Kun nämä todisteet sekä terveydelle haitallisesta työstä koituvat taloudelliset kulut ja tuotteliaisuuden menetys otetaan huomioon, on olemassa välitön tarve investoida terveyttä suojaavaan ja edistävään työhön ja työolosuhteisiin kaikilla liiketoiminnan sektoreilla. Etusijalle nousevat vähemmän etuoikeutetut, eniten avun tarpeessa olevat ammattiryhmät. Näitä investointeja pitäisi tukea kansallisella työ- ja sosiaalipolitiikalla sekä kansainvälisen tason keskitetyillä toimilla ja säännöksillä.

Kuva: Kansallisten työmarkkinoiden integraation taso ja työstressin määrä³.

Tärkeä DRIVERSin osana suoritettu tutkimus paljastaa lineaarisen suhteen kansallisiin, aktiivisiin työmarkkinapolitiikkoihin tehtyjen investointien (ennen kaikkea investoinnit erityisryhmien integroimiseksi työllisyyteen) ja työn laadun välillä. Tämä viittaa siihen, että niissä Euroopan maissa, joissa on kehittyneemmät, aktiiviset työmarkkinapolitiikat, on myös enemmän terveyttä edistäviä työympäristöjä (3). Tutkimus osoittaa huolestuttavasti, että eteläisissä ja itäisissä maissa on havaittavissa matalammat tasot lähes kaikissa työn laadun indikaattoreissa kuin Pohjois- ja Länsi-Euroopan maissa.

Ratkaisut

Mikään yksittäinen sektori ei voi yksin ratkaista epäoikeudenmukaista työllisyyttä. Vaaditaan useiden sidosryhmien osallistumista, mukaan lukien työnantajat, ammattiliitot, päätöksentekijät, sekä työterveyden ja -turvallisuuden ammattilaiset. Heidän täytyy työskennellä yhdessä työolosuhteiden parantamiseksi yleisesti ottaen, mutta keskittää huomionsa eniten kärsiviin ryhmiin. Yhtä ratkaisua ei ole olemassa: tarvitaan monitahoinen ja tasapainoinen lähestymistapa.

Ensiksi, työssä esiintyviä ongelmia pitäisi valvoa systemaattisesti tieteellisesti hyväksytyillä apuvälineillä. Mahdollisuuksien mukaan valvontaa pitäisi tukea kansallisilla säännöksillä sekä investoinneilla työkykyyn ja koulutukseen. Vakiintuneiden ammattijärjestöjen ja -verkostojen tulisi suorittaa valvontaa Euroopan tasolla (esim. MODERNET, terveyden ja hyvinvoinnin ammattilaiset ja työtarkastajat) yhteistyössä muiden järjestöjen, kuten EU-OSHAn, Eurofoundin ja Eurostatin kanssa (6).

Toiseksi, työolosuhteiden parannuksia tulisi toteuttaa organisaatiotasolla. Tämä vaatii tärkeimpien sidosryhmien kuten BusinessEurope, European Trade Union Confederation ja European Network of Healthy Enterprises toimia yhteistyössä EU-OSHAn käynnissä olevien ja suunniteltujen ohjelmien kanssa. Tutkimus ehdottaa, että toimien pitää käydä käsiksi vaikeuksien moninlaisiin syihin ja ottaa käyttöön osallistuva lähestymistapa, joka käsittää niin työnantajat, johtajat, erikoisammattilaiset kuin työntekijätkin.

Kolmanneksi, käyttöön tulisi ottaa työmarkkinapolitiikkoja, jotka auttavat erityisryhmiä palaamaan takaisin työmarkkinoille. Nämä politiikat ovat investointeja, jotka johtavat merkittäviin tuottoihin julkisten kulujen sijaan.

Lopuksi tulee kehittää EU-tason käytäntöjä, joilla vähennetään Euroopan eri alueiden välillä havaittuja suuria työn laadun eroja. Käytäntöjen pitäisi tukeutua sellaisten maiden hyvien toimintaperiaatteiden malleihin, joissa on jo otettu käyttöön erityisen tehokkaat säännökset. Lisäksi ne edellyttävät Euroopan instituutioiden asiantuntijoiden kuulemista ja tukea.

Mahdollisuudet ryhtyä toimiin

- Euroopan työllisyysstrategian reilun työllisyyden oikeudenmukaisuusnäkökulmien korostaminen. Työllisyysolosuhteet, stressinhallinta, sekä työolosuhteita ja palkkoja koskevat työehtosopimusneuvottelut tulee ottaa huomioon talouspolitiikan EU-ohjausjaksossa.
- Työntekijöiden kannustaminen osallistumaan ja edustamaan johtokuntatasolla työsuhteiden oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi. Tämä voidaan toteuttaa osakkeenomistajien oikeuksia koskevan direktiivin avulla tai ottamalla käyttöön lakisääteinen viitekehys työntekijöiden osallistumisesta työpaikalla.
- Yhteistyön lisääminen laittoman työnteon ennaltaehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Ajan tasalla oleva työntekijöiden direktiivien katsaus voi auttaa selvittämään, vakiinnuttamaan ja parantamaan erityisen epäoikeudenmukaisia olosuhteita.
- Oikeudenmukaisen työllisyyden asettaminen etusijalle EU:n investointisuunnitelmassa esimerkiksi ottamalla sosiaaliset ja työllisyysindikaattorit osaksi rahoituksen valintakriteerejä (8).
- Selkävammoja ja muita tuki- ja liikuntaelinten sairauksia koskevan direktiivin ehdottaminen EU:n työterveys- ja työturvallisuusstrategiakehityksen 2014–2020 toimeenpanon tukemiseksi. Tämän tulisi korostaa ennen kaikkea alempia ammattiryhmiä.
- Eurooppa 2020 -strategia sisältää tavoitteet ja prosessit koskien teollisuuden tuottavuutta, työllisyyttä ja koulutusta. *Laadukkaan työn* tärkeyttä tulisi korostaa kun köyhyyttä pyritään vähentämään työllisyyttä lisäämällä. Valtioiden välisten ja edustuksellisten organisaatioiden, kuten EU:n työllisyys- ja talouskomiteoiden ja Euroopan parlamentin pitäisi ottaa huomioon uusin tieto, jotta tehokkaat toimintatavat ja investoinnit laadukkaaseen työhön on mahdollista luoda ja ottaa käyttöön.
- Työpaikkainterventioiden ja oikeudenmukaisen työllisyyden tutkimuksen rahoitus osana Horisontti 2020 -ohjelmaa. Ennen kaikkea tulisi rahoittaa tutkimusta, joka kohdistuu alempiin ammattiryhmiin, valtioihin ja työllisyystilanteisiin, joissa tarve ryhtyä toimiin on akuutti, mutta näytöä on heikosti.

Huomautuksia

Tämä muistio on osa DRIVERS-projektin tuloksena tuotettuja asiakirjoja (9). DRIVERS on EuroHealthNetin koordinoima ja se on saanut rahoitusta Euroopan Unionin tutkimuksen seitsemänneltä puiteohjelmalta (FP7/2007–2013) sopimuksen nro278350 alaisuudessa. Tämä tiivistelmä päätöksenteon tueksi on käänös Drivers-projektin tuottamasta englanninkielisestä versiosta.

Viitteet

1. Gallie D, editor. Economic crisis, quality of work, and social integration: The European experience. Oxford: Oxford Univ. Press; 2013.
2. Hoven H, Siegrist J. Work characteristics, socioeconomic position and health: a systematic review of mediation and moderation effects in prospective studies. *Occup Environ Med* 2013; 70(9):663–9.
3. Wahrendorf M, Siegrist J. Proximal and distal determinants of stressful work: framework and analysis of retrospective European data. *BMC Public Health* 2014; 14(849).
4. Lunau T, Wahrendorf M, Dragano N, Siegrist J. Work stress and depressive symptoms in older employees: impact of national labour and social policies. *BMC Public Health* 2013; 13(1):1086.
5. Eurofound. Quality of employment conditions and employment relations in Europe. Dublin: Eurofound; 2013.
6. EU-OSHA. Analysis of determinants of workplace occupational safety and health practice in a selection of EU Member States. Luxembourg; 2013.
7. Montano D, Hoven H, Siegrist J. A meta-analysis of health effects of randomized controlled worksite interventions: Does social stratification matter? *Scand J Work Environ Health* 2014; 40(3):230–4.
8. European Commission. An Investment Plan for Europe. Brussels: European Commission; 2014.
9. DRIVERS for Health Equity (2014-2015). 7th Framework Programme. Available from: <http://health-gradient.eu>.